

наполегливість. Ці якості особливо важливі для обдарованих студентів, яким легкість дає ілюзію, що наполеглива праця не потрібна, адже навіть для талановитого музиканта розвиток здібностей потребує постійних зусиль, а подолання перших труднощів веде до ще складніших виконавських завдань.

Отже, попри значення самостійної роботи студентів, роль педагога у класі музичного інструмента (баян, акордеон) залишається ключовою. Особистість викладача істотно впливає на формування інтересу до гри на інструменті. Його професійна майстерність, нестандартний творчий підхід та застосування сучасних методик безпосередньо визначають ефективність інструментальної підготовки здобувачів.

Аналіз показав, що навчання та виховання є нерозривними складовими педагогічного процесу у сфері музичної освіти. Професійна діяльність викладача музичного інструмента має не лише технічний, а й виховний аспект, адже від його особистості, творчого підходу, методичної компетентності та моральних якостей значною мірою залежить розвиток інтересу студентів до музики, їх виконавських навичок та художнього мислення.

Ключовими факторами ефективного навчання є формування позитивної мотивації до гри на інструменті, грамотний підбір репертуару, систематичність занять та активне стимулювання самостійної роботи студентів. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення ефективності різних методичних і мотиваційних прийомів, адаптації дитячих методик для дорослих студентів та впливу інноваційних форм навчання (імпровізація, міждисциплінарні проєкти, колаборації) на творчий розвиток майбутніх вчителів музичного мистецтва.

Отже, викладач у класі музичного інструмента (баян, акордеон) виконує подвійні функції: він є не лише наставником у сфері виконавської майстерності, а й вихователем, який сприяє всебічному розвитку особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва, формуванню його професійної культури та духовних цінностей.

Список використаних джерел:

1. Баранецька Ю. М. Виховний потенціал музичного мистецтва як об'єкт науково-педагогічної рефлексії. Актуальні питання мистецької педагогіки : зб. наук. праць / гол. ред. І. М. Шоробура. Хмельницький, 2016. С. 4–8.
2. Береза А. В., Нестерович Б. І. Удосконалення виконавської підготовки баяніста в процесі самостійної роботи : Навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2006. 83 с.
3. Береза А. В., Нестерович Б. І. Виконавська підготовка баяніста – майбутнього вчителя музики : Навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2012. 322 с.
4. Давидов М. А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста (акордеоніста) : підручник / М.А. Давидов. Київ : Музична Україна, 2004. 290 с.
5. Пономарьов Ю. Специфіка роботи зі студентами мистецьких факультетів у класі

додаткового музичного інструмента. Збірник наукових праць. К., 2008. С. 6.

6. Салій В. Робота над художнім образом як передумова формування виконавської майстерності баяніста (акордеоніста). Теоретичні та практичні питання культурології. Мелітополь, 2009. Вип. 16. С. 71–75.

7. Смешко А. Виконавська майстерність баяніста. Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2009. 142 с.

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2025-2.35>

Мерзликіна О. О.,
заступник директора з навчально-виховної роботи
КЗ «Харківський ліцей №64 ХМР»

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ МЕТОДИЧНОЮ РОБОТОЮ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У публікації розглянуто специфіку організації методичної роботи в українських школах під час воєнного стану. Проаналізовано основні виклики, що постали перед керівниками закладів освіти у забезпеченні безперервності професійного розвитку педагогів в екстремальних умовах. Обґрунтовано необхідність трансформації традиційних підходів до управління методичною роботою з урахуванням реалій сьогодення. Виокремлено ключові напрями вдосконалення системи методичної підтримки педагогічних колективів через впровадження цифрових інструментів. Розкрито особливості адаптації методичної роботи до умов дистанційної та змішаної форм навчання. Представлено практичні рекомендації щодо організації ефективної взаємодії адміністрації з педагогами в умовах обмежених ресурсів та підвищених ризиків. Визначено перспективні шляхи розвитку методичної служби закладів загальної середньої освіти в постконфліктний період.

Ключові слова: методична робота, воєнний стан, заклад загальної середньої освіти, цифрові інструменти, професійний розвиток педагогів, дистанційна освіта, управління освітою.

Annotation. The publication examines the specifics of organizing methodological work in Ukrainian schools during martial law. The main challenges faced by educational institution leaders in ensuring the continuity of teachers' professional development under extreme conditions are analyzed. The necessity of transforming traditional approaches to managing methodological work, taking into account current realities, is substantiated. Key directions for improving the system of methodological support for teaching staff through the implementation of digital tools are identified. The features of adapting methodological work to the conditions of distance and blended learning are revealed. Practical recommendations for organizing effective interaction between administration and teachers in conditions of limited resources and increased risks are presented. Promising ways of developing the methodological service of general secondary education institutions in the post-conflict period are determined.

Keywords: methodological work, martial law, general secondary education institution, digital tools, professional development of teachers, distance education, educational management.

Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України у лютому 2022 року кардинально змінило умови функціонування вітчизняної

освітньої системи. Заклади загальної середньої освіти зіткнулися з безпрецедентними викликами, що вимагають швидкої адаптації всіх управлінських процесів, зокрема системи методичної роботи. Традиційні форми організації професійного розвитку педагогів виявилися неефективними в умовах постійних загроз, вимушеної евакуації, нестабільного електро- та інтернет-постачання.

Методична робота як системна діяльність, спрямована на підвищення кваліфікації та професійної майстерності педагогічних працівників, потребує суттєвого переосмислення у воєнний період. Керівники освітніх закладів постали перед необхідністю забезпечити безперервність методичної підтримки педагогів, одночасно враховуючи психологічне навантаження, технічні обмеження та специфічні потреби колективу в кризових обставинах.

Актуальність дослідження зумовлена потребою у розробці науково обґрунтованих підходів до управління методичною роботою, що враховують реалії воєнного стану та забезпечують підтримку високої якості освітнього процесу попри складні зовнішні умови. Особливої уваги потребує питання інтеграції цифрових технологій в систему методичної роботи як інструменту забезпечення гнучкості та адаптивності управлінських процесів.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів керівниками закладів загальної середньої освіти для оптимізації управлінських процесів, методистами для вдосконалення форм та методів роботи з педагогічними колективами, органами управління освітою для розробки регіональних стратегій підтримки професійного розвитку педагогів в екстремальних умовах.

Теоретичні засади управління методичною роботою в закладах загальної середньої освіти глибоко досліджені у працях вітчизняних науковців. Фундаментальні положення щодо сутності методичної роботи, її структури та функцій викладено у дослідженнях Березняк Є., яка розглядає методичну службу як системоутворюючий елемент управління якістю освіти [1, с.145]. Даниленко Л. обґрунтовує інноваційні підходи до організації методичної роботи в умовах модернізації освітньої системи, наголошуючи на необхідності переходу від репродуктивних до творчих форм професійного розвитку [3, с.45].

Питання цифровізації освітнього простору та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управлінські процеси досліджували Биков В., Спирін О., Морзе Н. Їхні праці розкривають потенціал цифрових інструментів для трансформації традиційних освітніх практик, формування інформаційно-освітнього середовища закладу [2; 7; 8]. Проте ці дослідження здійснювалися до початку повномасштабної війни і не враховували специфіку екстремальних умов функціонування освітніх закладів.

Актуальні публікації періоду воєнного стану фокусуються переважно на психологічній підтримці учасників освітнього процесу, організації дистанційного навчання, забезпеченні безпеки. Водночас комплексні дослідження управління методичною роботою в умовах воєнного стану практично відсутні. Окремі аспекти цієї проблематики розглянуто у статтях Коваленко О., Максименко С., які аналізують психологічні виклики для педагогів та необхідність адаптації форм підвищення кваліфікації [5; 6].

Нові форми професійної взаємодії виникли як відповідь на виклики воєнного часу. Педагогічні спільноти практики у цифровому просторі стали важливим джерелом взаємопідтримки та обміну досвідом. У тематичних групах соціальних мереж педагоги діляться напрацюваннями, обговорюють проблеми, спільно шукають рішення. Така неформальна взаємодія часто виявляється ефективнішою за традиційні методичні заходи.

Наставництво в онлайн-форматі дозволило підтримати молодих педагогів та вчителів, які лише починають освоювати нові технології чи методики. Досвідчені педагоги проводять індивідуальні консультації через відеозв'язок, коментують відеозаписи уроків, надають зворотний зв'язок через цифрові платформи [4, с.5].

Міжшкільні методичні мережі набули розвитку завдяки можливостям цифрової комунікації. Педагоги різних закладів об'єднуються для спільної роботи над методичними проблемами, проведення вебінарів, створення банків навчальних ресурсів. Це дозволяє компенсувати обмеженість ресурсів окремих закладів через колективні зусилля.

Висновки. Цифрові інструменти перестали бути допоміжним засобом і стали фундаментальною основою організації методичної роботи. Платформи комунікації, хмарні сховища, системи управління проектами забезпечують безперервність професійного розвитку педагогів незалежно від зовнішніх обставин. Водночас технологічні рішення мають доповнюватися увагою до людського фактора, психологічною підтримкою, збереженням професійної спільноти.

Важливим напрямом подальших розробок є створення методичних рекомендацій для керівників закладів освіти щодо побудови стійких адаптивних систем методичної роботи, здатних функціонувати в умовах будь-яких кризових ситуацій. Це набуває особливого значення в контексті підготовки до постконфліктного відновлення освітньої системи, коли напрацьовані під час війни практики мають бути інтегровані у довгострокові стратегії розвитку.

Список використаних джерел:

1. Березняк Є. С. Керівництво сучасною школою: посібник для керівників загальноосвітніх шкіл. Київ: Форум, 2000. 256 с.
2. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. Київ: Атіка, 2009. 684 с.